

Innspill til Leselyststrategien fra Bærum Biblioteks Venner

26.05.2023

1 De tre største utfordringene knyttet til lesing og leselyst:

Konkurransen om oppmerksomheten vår. Endrede medievaner, hvor skjermer får mye av tiden vår. Digital skolehverdag uten regulert bruk av læringsverktøy/nettbrett. Den ujevne tilgangen på bøker i hverdagen, som handler både om mangelfulle skolebibliotek og varierende lesekultur i hjemmene.

2 De tre viktigste målgruppene for strategien

Barn, ungdom og foreldre: Foreldre er selv mer tilbøyelige til å lese på telefonen enn i bøker, og trenger tips for å hjelpe barna inn i bøkernes verden. Det trengs felles løft, og rollemodeller, for å være et lesende samfunn.

3 De tre viktigste tiltakene i strategien

1. Bade barn i bøker og fortellinger (fritt etter Astrid Lindgren).
Dette innebærer høytlesing, høytlesing og høytlesing.
Å sette på lydbok for å la barn høre høytlesing, er ikke det samme som at en voksen leser for barnet / barna. Det tillater nemlig ikke de viktige spørsmålene som oppstår, enten fra barna selv, eller fra den voksne som ser at barnet faller ut og tar grep for å hanke inn igjen lytteren.
Dette er viktig informasjon til foreldre, lærere og andre: Samtale rundt teksten vi leser (og illustrasjonene), er like viktig som høytlesingen. Det kan trekke barnet inn i fortellingen.
2. Se barn og unge i veiledning i skole, skolebibliotek, og folkebibliotek.
På (skole)biblioteket må bibliotekaren ha tid til individuell veiledning og samtale. (eksempel på denne betydningen er Abid Rajas livshistorie). Dette kan utgjøre forskjellen mellom leselyst og lesestopp for et barn. Skolebibliotekene må være bemannet med kvalifiserte bibliotekarer/veiledere som har engasjement og tid til samtaler med barn – i omgivelser som er inspirerende å tre inn i.
3. Leselysttiltak i skole og folkebibliotek, med god tilgang til et mangfold av litteratur - sikret av innkjøpsordning som når alle! Med motivasjon og premiering.
Oppleggene får veldig god drahjelp dersom barn selv kan anbefale for barn, gjennom timer i klassen, timer på skolebiblioteket, og ulike aktiviteter.

4 Eksempler på noe som bidrar til leselyst.

Førsteklasse med svært språksvak elev på grunn av hørselshemming:

For læreren ble det nødvendig å dramatisere tekstene, ikke bare vise bilder og lese høyt, for å fange den hørselshemmede guttens oppmerksomhet. Det var jo nettopp høytlesing som kunne øke ordforråd og språkforståelse hos den hørselshemmede gutten. Dette tjente hele klassen på, og høytlesingsstunder ble kjærkomne for hele klassen.

Høytlesing i skoleklasser:

Det er nødvendig å aktivisere lytterne ved hjelp av noen formidlingsteknikker: Spørsmål, lytterne kan si replikker høyt når det er gjentakelser, innlært lydsignal som alle skal gjenta, påpeke humor og skape latter, rose barn som oppdager ting i illustrasjonene som ikke er opplagte, men også som påpeker de opplagte tingene i en illustrasjon, la alle få sjansen til å se den detaljen som ble påpekt, tillate assosiasjoner å komme fram i den grad det hjelper oppmerksomhet om fortellingen som formidles.

Forfatterbesøk:

Litteraturfestivalen på Lillehammer har gjennom mange år – særlig før 2019 - hatt svært gode opplegg rundt forfatterbesøk, og barna har fått synlig interesse for forfatteren. Ref. Randi Høiholt-Vågsnes, Lillehammer.

5 Nødvendig å tenke på:

Alvoret i tegnene på synkende leseferdigheter i samfunnet vårt. Behovet for å kunne lese lange sammenhengende tekster for å opprettholde et demokratisk og opplyst samfunn. Det skjer ikke av seg selv – og må ses i en bredere sammenheng, ikke minst knyttet til vår digitale hverdag. Strategien må være preget av langsiktighet.